

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

гр. София 1000, ул. „Георг Вашингтон” № 17, тел./факс: 905 75 03

Изм. № A-01-1135
Дата: 29.01.2018г.

ДО
ОБЩОТО СЪБРАНИЕ НА
ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ НА ВКС
ПЪРВА И ВТОРА КОЛЕГИЯ НА
ВАС

Относно: тълкувателно дело № 1/2016 г.

С Т А Н О В И Щ Е
НА ИНСПЕКТОРАТА КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ПРЕДСТАВЛЯВАН ОТ ГЛАВНИЯ ИНСПЕКТОР
ТЕОДОРА ТОЧКОВА

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА ВЪРХОВНИ СЪДИИ,

С разпореждане от 15.11.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд и на председателя на Върховния административен съд е допълнен предмета на ТД № 1/2016 г. по описа на ВКС, със следното искане:

„Ако при постановяване на тълкувателно постановление по тълкувателно дело № 1/2016 г. общото събрание приеме, че исковете по чл. 71, ал. 1, т. 1 и т. 2 от Закона за защита от дискриминация са родово подсъдни на районния съд, да се произнесе и по въпроса, на кой съд са подсъдни делата, образувани по искове с правна квалификация чл. 71, ал. 1, т. 3 от ЗЗДискр., като обяви за изгубило актуалност тълкувателно постановление № 2/2014 г. от 19.05.2015 г. по т. д. № 2/2014 г. на ВКС и ВАС в частта му по т. 4“.

В предоставения ни срок и на основание чл. 129, ал. 2 и ал. 4 от Закона за съдебната власт (ЗСВ) Инспекторатът към ВСС изразява следното становище по поставения въпрос:

Този въпрос е възникнал в хода на тълкувателно дело № 1/2016 г. Към него не е представена неправилна и противоречива съдебна практика, която да подлежи на анализ.

Законът за защита от дискриминация е обнародван в ДВ, бр. 86 от 30.09.2003 г., в сила от 1.01.2004 г. Разпоредбата на чл. 71 от ЗЗДискр. не е търпяла редакционни изменения от приемането на закона до настоящия момент. Същата гласи: „чл. 71. (1) Извън случаите по раздел I, всяко лице, чиито права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, са нарушени, може да предяви иск пред районния съд, с който да поиска:

1. установяване на нарушението;
2. осъждане на ответника да преустанови нарушението и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения;
3. обезщетение за вреди”.

В разпоредбата на чл. 71, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация законодателят е предвидил, че засегнатото лице може да съедини в едно съдебно производство искове за установяване на нарушението - чл. 71, ал. 1, т. 1 от ЗЗДискр., за осъждане на ответника да го преустанови и да възстанови положението преди нарушението, както и да се въздържа в бъдеще от по-нататъшни нарушения - чл. 71, ал. 1, т. 2 от ЗЗДискр., и за осъждане на ответника да заплати обезщетение за вреди - чл. 71, ал. 1, т. 3 от ЗЗДискр. Характерно за тези искове е, че те се предявяват **извън случаите по раздел I**, т. е. това съдебно производство е допустимо, само когато производството пред Комисията за защита от дискриминация не е проведено или когато е установено нарушение от комисията, но се претендира обезщетение за вреди. Целта на съединението на исковете е да се улесни защитата на лицето и да се постигне правна сигурност. Възприемането на обратното, т. е. разделянето на производството на две, респ. три различни производства, подсъдни на различни съдилища, противоречи на тази цел и на основни принципи в правораздаването - принципите за ефективност, икономичност и бързина. С оглед на това разграничителният критерий, по който следва да се разпределя подсъдността между общите и административните съдилища, не са различните видове искове за защита от дискриминация, предвидени в т. 1, т. 2 и т. 3 на чл. 71, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация, защото по смисъла и волята на законодателя те са подсъдни на общите съдилища. Законодателят е дал възможност на дискриминираното лице да избере, дали да предяви иск пред Комисията за защита от дискриминация или пред районния съд, който да постанови съдебно решение, с което да установи

нарушението и да осъди ответника да преустанови това нарушение, извън случаите на раздел първи. Тези процедури обхващат всички случаи на дискриминация, като целят нейното установяване и санкциониране по аргумент на чл. 65 във вр. с чл. 47, т. 2, чл. 76, ал. 1, т. 1 и чл. 71, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3 от ЗЗДискр. Единствената разлика в обхвата на двата способа за защита от дискриминация се състои в невъзможността Комисията да обезщети претърпените вреди, което при благоприятен за жалбоподателя изход се реализира по реда на чл. 74, ал. 1 от ЗЗДискр., когато ответникът е частноправен субект и по реда на чл. 74, ал. 2 от ЗЗДискр. в случаите, когато ответникът е държавен орган и длъжностно лице.

С оглед на това нормата на чл. 74, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация изрично разписва и пояснява, че и в случаите по раздел I всяко лице, претърпяло вреди от нарушение на права по този или по други закони, уреждащи равенство в третирането, може да предяви иск за обезщетение, но по общия ред срещу лицата и/или органите, причинили вредите.

По силата на ал. 2 на чл. 74 от ЗЗДискр. в случаите, когато вредите са причинени на граждани от незаконни актове, действия или бездействия на държавни органи и длъжностни лица, искът за обезщетение се предявява по реда на Закона за отговорността на държавата за вреди, причинени на граждани.

Правоотношението, при което е възникнала дискриминацията обуславя и е предпоставка само и единствено за приложението и реда на разглеждане на иск по чл. 74, ал. 1 или ал. 2 от ЗЗДискр., но не касае чл. 71, ал. 1 от ЗЗДискр. Когато лицето, осъществило дискриминацията, е правен субект, който е равнопоставен на ищеца, делото е подсъдно на общите съдилища, а когато дискриминацията е предизвикана при и по повод административна дейност - делото е подсъдно на административния съд. В случая правоотношенията между граждани, организации от една страна и държавен орган, администрация - от друга, и същите са по повод упражняване на административна дейност, предявеният иск за защита от дискриминация при и по повод на тази дейност подлежи на разглеждане от административните съдилища на основание чл. 1, ал. 2 от ЗОДОВ във вр. с чл. 128, ал. 1, т. 5 от АПК. Изключението на чл. 74, ал. 2 ЗЗДискр. е относно исковите за присъждане на обезщетения за вреди от незаконни актове, действия или бездействия на държавни органи и длъжностни лица.

Диспозитивът на ТП № 2/2014 г. от 19.05.2015 г. по ТД № 2/2014 г. на ВКС и ВАС в частта му по т. 4 е: „Делата по искове за вреди от нарушение на права на граждани, свързани с равенство в третирането, причинени от незаконни актове, действия или бездействия на държавни

органи и длъжностни лица, са подсъдни на административните съдилища и когато не е проведено производство по раздел първи от Закона за защита от дискриминация". Дали е проведено или не е проведено производство по раздел първи от Закона за защита от дискриминация в хипотеза на чл. 74, ал. 2 от същия е ирелевантно. Тълкувателно постановление № 2/2014 г. от 19.05.2015 г. по ТД № 2/2014 г. на ВКС и ВАС в частта му по т. 4 не е изгубило актуалност в хипотеза на чл. 74, ал. 2 от Закона за защита от дискриминация.

Въз основа на изложеното, Инспекторатът към ВСС изразява становище, че компетентен да се произнесе по исквете по чл. 71, ал. 1, т. 3 от Закона за защита от дискриминация е районният съд, като ТП № 2/2014 г. от 19.05.2015 г. по ТД № 2/2014 г. на ВКС и ВАС в частта му по т. 4 не е изгубило актуалност в хипотезата на чл. 74, ал. 2 от Закона за защита от дискриминация.

ГЛАВЕН ИНСПЕКТОР:

/ТЕОДОРА ТОЧКОВА/

